

NAUJI SUVARŽYMAI BRITU GYVENTOJAMS

EGIPTO VYRIAUSYBĖJE EKSPERTAI PAKEIČIA KARININKUS POLITIKUS

KAIRAS. — Egipto prezidentas Gamal Abdel Nasser sudarė naują ministrų kabinetą, kuriame yra 14 naujų, mažai žinomų civilių ministrų. Jie pakeičia buvusius karininkus. Naujieji ministrai yra laikomi ekspertais savo srityse, bet ne politikais. Svarbieji kabineto portfeliai, kaip užsienio reikalų, vidaus reikalų liko toliau karininkų rankose. Senasis ministrų kabinetas buvo sudarytas birželio 19 dieną, po nepasisekusio karo su Izraeliu. Praėjusio mėnesio demonstracijos Egipte privertė prezidentą Nasserį vėl pakeisti ministrus.

Nors oficialiai kabineto sąstas dar nebuvo paskelbtas, Egipte sklinda gandai, kad naujame kabinete nebus seno Nasserio draugo, vicepremjero Zakarijaus Mohieddino, kurį Nasseris po karo buvo paskyręs savo vieton, kai jis kelioms dienoms pasitraukė iš pareigų.

Kai prezidentas Nasseris su grupe karininkų 1952 metais nuvertė karalių Farouką ir paėmė valdžią, Egipte karininkija buvo valdančioji klasė. Politinės partijos buvo panaikintos ir visas svarbiausias valdžios vietas užėmė kariškiai. Paskutinis karas su Izraeliu šita padėtį radikaliai pakeitė. Karo pralaimėjimas, o po to nepavykęs karininkų sąmokslas su maršalu Ameriu priekyje, visai nužemino gyventojų akyse kariškių vardą.

Nusivylimas kariškiais

Karininkų teismai, kuriuose buvo teisiami 53 sąmokslininkai ir — kitame keturi aviacijos viršininkai, davė visuomenei progą pamatyti kariškių gyvenimo smulkmenas, intrigas, jų savo pozicijų piktnaudžiavimą. Spauda ir radijas smulkiai perdavė karininkų parodymas teisme. Kariškių kasta Egipte gavo didelį smūgį. Studentų ir darbininkų demonstracijos net reikalavo, kad bausmės karininkams, leidusiems žydams sunaikinti vienu puolimu visą Egipto aviaciją, būtų padidintos. Teismuose nukentėjo ir nemažai Nasserio draugų. Egipto žmonės paaiškėjo, kad jų ligšoliniai valdytojai — kariškiai tesirūpino patogių gyvenimu, kad jų tarpe buvo nemažai korupcijos ir nesąžiningumo.

Vienintelė Egipto legali politinė partija yra Arabų Socialistų Unija. Jai dabar vadovauja viceprezidentas, Nasserio draugas Ali Sabry. Šiais metais turėjo įvykti partijos kongresas, tačiau dabar manoma, kad įvairių pasiekimų pasekoje Nasseris kongreso nešaus. Į šią uniją yra sulindę ir Egipto komunistai, kurių partija oficialiai buvo uždaryta. Jie dabar veikia unijoje ir reikalauja, kad Egiptas atsiskaitytų savo oficialios neutralumo politikos ir atvirai įsijungtų į "socialistinių" valstybių bloką.

Palankiai įvertino lietuvių koncertą

NEW YORKAS. — Smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės koncertas New Yorko Town Hall susilaukė labai palankaus NYT kritikos Theodore Strongin įvertinimo. Smuikininkė visus dalykus išpildžiusi su inteligencija, ji parodžiusi išvalgumą į kompozitorių intencijas ir gerą planavimą.

Paminėjęs atskirus kūrinius kritikas rašo, kad grodama Juliaus Gaidelio, lietuvių kompozitoriaus, "Sonata G" panelė Kup-

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Prezidentas Johnsonas pasakė kalbą privačių užsienio reikalų tyrinėjančių grupių suvažiavime. Jis priminė prezidento Roosevelto 1937 metais pasakytus žodžius, kad reikia sulaukyti agresiją. Prezidentas pareiškė: Tegū mūsų karta pasimokina iš praeities klaidų. Negalima atsakyti nuo pasaulinės atsakomybės. Lengvo kelio į laisvę ir tvarką nėra, — pareiškė prezidentas.

WASHINGTONAS. — New Yorko gubernatorius Rockefelleris šiomis dienomis turi pranešti savo kandidatūrą į Amerikos prezidento vietą. Skelbiama, kad senatorius Thurston Morton bus jo kampanijos vedėju.

NEW YORKAS. — Vakar New Yorke sustreikavo uosto darbininkai, sustabdydami darbą 47 laivuose.

Prezidento sūnui neišduoda vizos

PRAGA. — Čekoslovakijoje buvo suimta visa eilė karininkų, buvusių generolo Sejnso, pabėgusio į Ameriką, draugų. Kartu pranešama, kad valdžia nedavė vizos Antoninui Novotniui, jr., prezidento Novotnio 37 metų sūnui, važiuoti į Vakarų Vokietiją. Jis prašęs vizos važiuoti biznio reikalais. Jis vadovauja knygu, rašomų mašinėlių, plokštelių prekybos įmonei. Jis norėjęs važiuoti į Vokietiją ir į Jugoslaviją.

Praėjusią savaitę jaunasis Novotnis buvo kelias dienas tardomas apie pabėgusį generolą Sejną. Spaudoje pasirodė nemažai žinių apie Novotnio draugystę su pabėgusiu generolu. "Obrana Lidu" rašo, kad generolas Sejna panaudodavęs kareivius savo ūkio darbams ir namų statybai. Jo įsakymu kareiviai dirbė ir jaunojo Novotnio vižoje, prabangiame Pragos priemiestyje je Smiechove.

Spaudoje atvirai reikalaujama išaiškinti visas pagedusius pareigūnų elgesio detales ir kaltus nubausti, nežiūrint, kaip aukštai jie būtų valdžios kopėčiųmis nukopę.

Naujasis Čekoslovakijos kariuomenės politinis komisaras, generolas Edyg Pepich lankosi Maskvoje. Jo kelionės tikslai neskelbiami.

reiviūtė parodžiusi ypatingą dvasią ir specialią simpatiją. Sonata esanti archaiskos nuotainkos, tačiau maloni, primenanti gėlėmis papuoštą Hindemith kūrinį.

Kaip žinoma, New York Times nepasizymi per dideliu dosnumu koncertą išpildytojams. Šitoks palankus kritiko žodis smuikininkei ir jos draugams turi būti ypatingai malonus.

Praskridus didiesiems Amerikos bombonešiams, Haiphonge paliktas toks vaizdas. Japonų agentūra paskelbė šią fotografiją, kurioje matosi įspėjimas, liepiantis žmonėms neiti į bombarduotą sritį, nes ten gali dar būti sprogneįmų.

SOVIETŲ PREMIJERAS KOSYGINAS VYKSTA Į IRANĄ PLĖSTI SANTYKIŲ

ABADANAS. — Sovietų Sąjungos santykiai su Iranu, nežiūrint padidėjusio ekonominio bendradarbiavimo, yra neišskūs. Sovietų premjeras Kosyginas turėjo lankytis Irane kovo 13 dieną, tačiau Irano šachas Mohammed Riza Pahlevi išvažiavo šveicarijoni slidinėti. Grįžęs kovo 13 dieną, jis vienas iškilmingai atidarė naują, sovietų pinigais pastatytą Isfahano plieno liejyklą. Dabar skelbiama, kad premjeras Kosyginas atvažiuos balandžio 2 dieną. Jis viešės iki balandžio 8 d.

Abiejų valstybių santykiai komplikuoja arabų-žydų santykiai. Iranas, nežiūrudamas arabų spaudimo, toliau parduoda Izraeliui žibala. Jis aiškina, kad Irano žibalas yra išnuomotas vankariečių bendrovėms, o šios prekiauja su kuo nori.

Įtempimas atsirado tarp Irano ir Saudi Arabijos. Britams išeinant iš Persijos įlankos bazų, mažos įlankos šėikystės Kuwaitas ir Bahraimas seneniai lankėsi Irane ir svarstė Persijos įlankos sultanatų sudarytą kovo 3 dieną federaciją. Visos šios šėikystės ir sultanatai yra turtingos žibalo versmėmis. Dėl jų politinės ateities dar gali kilti įvairių varžybų.

Ginklai už dujas

Bendradarbiavimas tarp komunistinės Sovietų Sąjungos ir kapitalistinės monarchijos Irano kyla iš geografinės padėties ir ekonominių reikalavimų. Sovietai nori gauti iš Irano natūralių dujų. Jau pradėtas statyti vamzdis iš pietinio Irano, Kuzistano į sovietų teritoriją, į vakarus nuo Kaspijos jūros. Sovietai už tą 42 colių vamzdžių liniją duoda Irakui 230 milijonų vertės plieno liejyklą, 110 mil. dol. vertės ginklų, 50 mil. dol. kompresorių ir vamzdžių bei 20 mil. dol. vertės užtvanką Aras apylinkėje. Iranas sutiko pomputi natūralias dujas 12 metų. Tas padėtų Sovietų Sąjungai savo natūralias dujas nukreipti į Europą ir parduoti už užsieninę valiutą. Vamzdžių linijos statyba, pasistūmusi šešias mylias, sustojė.

Menka prekyba

Be natūralių dujų ir įvairių sovietų fabriky bei ginklų, abu kraštai susitarė reguliuoti žuvininkystę Kaspijos jūroje. Norima padidinti pasaulyje pagarsėjusių ikry produkciją.

Nežiūrint užsimezgusio bendradarbiavimo ir artimos kaimynystės su sovietais, Irano prekyba su komunistiniais kraštais siekia labai mažą procentą. Žibalo ir kitų prekių eksportas pernai siekė 1.3 milijonus dolerių, iš jų tik 40 mil. nukeliavo į komunistines valstybes. Importai iš užsienio siekė 860 mil. dol., tačiau iš komunistinių kraštų tik 45 mil. Kosyginos kelionės tikslas ir bus šitą padėti pakeisti sovietų ir kitų komunistinių kraštų naudai.

Rinkimų kampanija

LAWRENCE. — Politinė kampanija ateinantiems prezidento rinkimams prasidėjo visu smarkumu. Senatorius Kennedy buvo entuziastingai sutiktas keliuose Kansas universitetuose, kur jis kritikavo savo kalbose prezidento Johnsono politiką ir žadėjo išgelbėti Ameriką iš bankroto, jei studentai jam padėtų laimėti rinkimus.

Studentai labai draugiškai senatorių sutiko, jį net apstumdė, vėlė jo plaukus ir, bendrai, elgėsi, kaip su sau lygiu.

Viceprezidentas Humphrey Washington pareiškė, kad senatorius Kennedy pats būdamas vyriausybėje kelis kartus pareiškė, kad Vietnamo reikia išlaikyti ir laimėti. Jo pareiškimai yra užrekoruoti ir visiems žinomi. Dabar senatorius staiga nutaręs, kad Amerikos laikysena esanti nemoralinė.

Prezidentas Johnsonas įsijungė į kampaniją Minnesotoje. Jis nurodė, kad krašte yra kelios nuomonės. Vieni ragina pulti šiaurės Vietnamą visomis jėgomis ir laimėti karą greitai, nežiūrint jokių rizikų ar pavojų. Kita grupė sako, kad ir taip Amerika per daug daro, esą reikia išėiti, būti ramiems, nes mes norime taikos.

Mes norime taikos, mes ją mylime, — kalbėjo prezidentas, tačiau mes nieko daugiau nenekenčiame kaip pasidavimo ir bailumo.

Prezidentas pažadėjo, kad neleis niekam daryti spaudimus, skaldyti tautos šiuo kraštu pavojingą metu.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

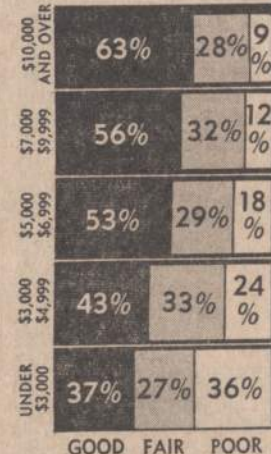
♦ Amerika įteikė Egiptui projektą bendro pareiškimo, kuriuo būtų paskelbtas santykių tarp abiejų kraštų atstatymas. Egiptas pareiškimo tekstą svarsto.

♦ Japonijoje buvo į vandenį nuleistas didžiausias pasaulio tanklaivis, kuris kainavo 20 milijonų dolerių.

♦ Amerikoje lankosi Paragvajaus prezidentas. Priimdamas jį Baltuose Rūmuose prezidentas Johnsonas pasidžiaugė Paragvajuje padaryta pažanga.

♦ Eritų katalikų laikraštis skelbia žinią, kad prezidentas Johnsonas žada pereiti į katalikų tikėjimą.

DIET AND INCOME

Ne visuomet turintingi žmonės gerai valgo. Pinigo jie gali turėti, bet karštas nežino, kaip pasirinkti sveiką maistą. Tuo tarpu neturintgi gali gerą maistą pažinti, bet negali jo nusipirkti. Žemės ūkio departamentas apskaičiavo, kad kiekvienais metais sveiką maistą valgo vis didesnis krašto gyventojų skaičius, nes jie uždirba daugiau pinigų.

NAUJAS BRITANIJOS BIUDŽETAS SMARKIAI PAKĖLĖ PREKIŲ KAINAS

LONDONAS. — Britanijos finansų ministeris pristatė parlamentui naują biudžetą. Roy Jenkins pareiškė, kad biudžetas ypatingai sunkus, jis gali sukelti daug kritikos ir priekaištų, tačiau jų būtų daugiau nusipelnę, jei būtų ir toliau leidžiama kraštui gyventi "kvailių rojuje". Jei šio biudžeto suvaržymus kraštis priims, tai bus sustabdytas ilgalaikis smukimas. Biudžeto tikslas yra sumažinti produkcijos sunaudojimą namie, kad būtų galima daugiau prekių eksportuoti į užsienius. Visi britai, turtingi ir vargšai bus suvaržomi ir turės parodyti pasiaukojimą.

Gomulka apžvelgė įvykius Lenkijoje

VARSUVA. — Lenkijos komunistų partijos vadovas Wladyslaw Gomulka pasakė dviejų valandų kalbą, kurioje apžvelgė praėjusių savaitę įvykius. Jis bandė sušvelninti komunistų spaudoje pasirodžiusius puolimus prieš žydus ir suvertė visą kaltę dėl riausių ir demonstracijų liberaliems intelektualams, paminėdamas septynis universiteto lektorių pavardes. Tie žmonės jau daug metų kovoja prieš partijos politiką iš savo revizionistinių pozicijų.

Gomulka pripažino, kad nuo kovo 8 dienos, kada demonstracijos prasidėjo, buvo suimta 1-208 asmenys, iš jų 367 studentai. Pusė jų jau buvo paleisti. Buvo nubausta 207 asmenys, iš jų 67 studentai. Sužeistų buvo 146 policininkai ir civilinės milicijos nariai.

Leis žydams išvažiuoti

Komunistų vadovas Gomulka nurodė, kad būtų nesusipratimas laikyti zionizmą pavojingą socialistinei Lenkijai. Jis pabarė spaudos ir partijos darbuotojus, kad jie nepatikrinę faktų, apkaltint visus žydus. Atpirkimo ozių ieškojimas yra mūsų priešų ginklas, — kalbėjo Gomulka. Mes kaltuosius bausime, tačiau ginsime nekaltus.

Gomulka įspėjo, kad zionizmas ir antisemitizmas yra dvi to paties medžio pusės. Tas medis esąs nacionalistinis, o komunistas atmeta visokį nacionalizmą. Gomulka pareiškė, kad tie žydai, kurie būdami Lenkijos piliečiai, savo širdyje nesijaučia surišti su Lenkija, bet su Izraeliu, yra nacionalistai. Jiems mes išduosime emigracijos pasus, — pažadėjo Gomulka.

Kita žydų kategorija esanti — tokie, kurie nesijaučia nei lenkai nei žydai. Mes jų negalime kaltinti, tačiau jie neturėtų imtis tokių darbų ar tarnybų, kurioms reikia nacionalinio jausmo.

Gomulka pagyrė trečią žydų grupę, kuri Lenkiją laiko savo vienintele tėvyne. Daug jų užima valdžioje ir partijoje atsakingas vietas. Gomulka užmirus pasakyti, kad ir jo žmona yra žydė.

Lenkai laukia Dubčeko

Kalbėtojas pažadėjo, kad teisėti studentų reikalavimai partijos nebus užmiršti. Kai bus atstatyta tvarka, partija svarstys ir pasisakys dėl visų studentų susirinkimuose priimtų rezoliucijų.

Krokvos Jogailaičių universitete studentai vis dar nelanko paskaitų. Politinis klimatas Lenkijoje yra įtemptas ir piktas. Pats Gomulka pripažino, kad demonstracijose Lenkijos miestuose tik maža dalis buvo studentai. Varšuvoje mėgiamiausias posakis, aptarijamas lenkų nuotainkos, yra: "Polska czeka na Dubčeką". Lenkija laukia Dubčeko, kuris pradėjo komunistų partijos reformas Čekoslovakijoje.

Biudžetas numato pajamų 31 milijoną dolerių ir išlaidų 27,6 bil. Tas paliktų perteklių, kuris bus investuojamas į pramonę ir miestų statybą.

Biudžetas skiriasi nuo kitų darbiečių biudžetų ir tuo, kad mokesčius šį kartą pajus ne tik turtingųjų klasė, bet ir darbininkai. Kainų, algių ir dividendų kilimas bus leidžiamas iki 3,5%. Vyriausybė reikalauja naujo parlamento įgaliojimų ir varžys, kontroliuos kainų kilimą.

Nepabrangs tik alus

Įvairioms lažyboms, lošimams futbolo rungtynių rezultatais uždėti 33% mokesčių, alkoholiniai gėrimai pabrangs 30 centų už butelį, cigaretės, kurios jau dabar kainuoja 60 centų už 20, pabrangs 2 centus. Gazolinas pabrangs 4 centus ir bus 56 centai galonas. Saldumynai, ledai pabrangs. Įvairūs namų apyvokos daiktai turės didesnius pardavimo mokesčius. Prabangos prekių sąrašas ir didesnių mokesčių sąrašas perkelta įvairių naujų gaminių: kailiai, kvėpalai, muzikos plokštelės, foto kameros, paveikslai. Padidintos automobilių leidimų kainos iki 60 dol. metams. Jų pardavimo mokesčiai irgi pakilo iš 27% iki 33%.

Finansų tvarkytojas pabrėžė savo kalboje, kad šitie suvaržymai išgelbės ne tik Britaniją, bet prisidės ir prie pasaulio valiutos pastovumo.

Konservatorių atstovai kritikalavo biudžetą ir kaltino darbiečių vyriausybę, kad jie atvedusi Britaniją į tokią prastą ekonominę padėtį. Opozicijos vadas pareiškė, kad Britanijos kreditoriai, įskaitant Ameriką, reikalauja griežtų priemonių už savo duotus Britanijai kreditus. Dėl to nužeminimo kalta esanti darbiečių vyriausybė.

— Baigiantis vidurines mokyklas moksleiviams Lietuvoje šį pavasarį bus rengiami paskaitų ciklai tema "Kuo būti?", tai yra, kokią specialybę pasirinkti. Paskaitos bus skaitomos lietuvių ir rusų kalbomis.

Tai ženklas, kad arba dalis patarėjų yra atvykęliai iš Rusijos ir lietuviškai patarti nemoka, arba Lietuvoj jau daug jaunuolių, kurie rengiasi Lietuvoj kuo nors būti, bet lietuvių kalbos nesimokė, arba, pagaliau, — daug vienių ir kitų... (E)

♦ Rodezijos kariuomenė panaudojo prieš teroristų būrius net aviaciją. Afrikiečių grupė, kuri atsako iš kaimyninės Zambijos esanti apsupta. 14 partizanų jau užmušta, keliolika buvo suimta.

se tik maža dalis buvo studentai. Varšuvoje mėgiamiausias posakis, aptarijamas lenkų nuotainkos, yra: "Polska czeka na Dubčeką". Lenkija laukia Dubčeko, kuris pradėjo komunistų partijos reformas Čekoslovakijoje.

Garbės svečių stalas Lietuvių Fondo vėliau vakarieneje. Kairėje St. Balzukas, Jr., ponis J. Daužvardis, ponis I. Balzuckienė, rašytojas Aloyzas Baronas, ponis Baronienė, JAV LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys, ponis Nainienė ir kiti. Dešinėje, gen. kons. dr. Petras Daužvardis, inž. Valdas Adamkus — kandidatas į Sankt. Anžijos distrikto patikėtinis ir kiti.

JURGIS JANUSAITIS

LIETUVIS DOSNUS IR NE VIEN DUONA MINTAS

Kelios mintys iš Lietuvių Fondo vėliau vakarienes

Jei kas sako, kad lietuvis šykštus ir tesirūpinęs vien savo materialistiniu gyvenimu, vargu ar būtų galima tikėti. Tiesa, yra dalis žmonių, kurie iš lietuviškojo gyvenimo kelio pasuko į ramesnį ir pelningesnį gyvenimą, tačiau tai mažuma. Daugumoje lietuvių šeimose liko jautrus lietuviškojo gyvenimo apraškomas ir savo auka padeda išlaikyti gyvą mūsų kultūrinį, visuomeninį ir politinį gyvenimą. Jei gabus buhalteris sukaičiuotų lietuvių sudedamas visas aukas ir visiems tikslams metų sliaktyje, būtų nuostabiai didelė dolerių krūva.

Tokių kilnių tikslų vedini lietuviai jungiasi ir į Lietuvių Fondo didžiąją šeimą, kuri jau yra išaugusi iki virš 1900 narių.

Šių metų kovo mėn. 10 d.

Kilnyje restorane įvyko šauni Lietuvių Fondo šių metų vėliau vakariene, kurion atsilankė naujieji tūkstantininkai ir mažesniųjų įnašų LF nariai virš 150 asmenų ir ta proga sudėjo 14,000 dol. įnašų, pakeldami LF pagrindinį kapitalą virš 110,000 dolerių.

LF Tarybos pirmininkas, pradėdamas vėliau vakariene, pasveikino susirinkusius ir linkėjo, kad LF idėja gyventų kiekvienas lietuvis ir kad jis augtų, o šiais sukaktuviniiais metais savo indėliais prašoktų pusę milijono dolerių. Pažymėjo, kad išleistas sukaktuvinis medalis daug prisidės ir prie Lietuvos vardo išgarsinimo.

Valdybos pirmininkas dr. A. Razma džiaugėsi vakarienes pasisekimu ir su viltimi žvelgė į ateitį, kad LF, būdamas ge-

rose rankose, savo tikslą pasieks ir atiduos lietuvių kultūros ugdymui ir jos puoselėjimui prideramą duoklę.

Dr. Poškus, savo lėšomis finansuojamas atmintinių medalių išleidimą, plačiau palietė medalių reikšmę ir prasmę. Toks medalis gyvai kalbės svetimiešiams apie Lietuvą ir jos praeitį. Pažadėjo savo išsamų žodį paskelbti atskirai spaudoje.

Dr. Razmai pakvietus, LF vykd. vicepirmininkas ir medalių sumanytojas A. Reklaitis perskaitė LF vadovybės raštą, o dr. Poškus įteikė medalių šios vakarienes sveičiui ir globėjui gen. kons. dr. Petriui Daužvardžiui, o ponis J. Daužvardienė, o ponis J. Balzuckienė įteikė rožių puokštelį.

Gen. kons. dr. Petras Daužvardis ypatingai prasmingu žodžiu gerėjo Lietuvos Fondo darbais, dėkojo už medalių išryškino jo reikšmę ir prasmę. Įsakmiai pažymėjo, kad Lietuva juridiniai tebėra nepriklausoma valstybė ir tik deka to statuso egzistuoja laisvajame pasaulyje Lietuvos atstovybės. Sveikindamas LF narius palinkėjo ir ateityje dirbti ir ankotis Lietuvos laisvės kovoje.

Į sveikintųjų grandį šiltes ir nuosirdžius linkėjimus LF įpyne JAV LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys, prisimindamas pirmųjų fondo iniciatorių ryžtą ir tvirtą tikėjimą į siekiamą tikslą ir pažadėjo LB visokeriopą paramą.

Dr. A. Razmos pakvieti, tolimesnei eigai vakarieneje vadovavo dr. F. Kaunas ir dr. P. Kisielius. Vakarienes metu vėliau komiteto pirmininkai pristatė naujuosius LF narius. Šia proga LF naujų narių tarpe buvo įamžinti mirę ar nukankinti Lietuvos vyskupai Vincentas Borisevičius, Pranciškus Ramanauskas ir Petras Mazelis. Juos įamžino Virkutis iš Brighton Parko.

Vytautas Orentas, pagerbdamas savo gerąją ir mylimą mamytę, sulaukusią 85 metų, įrašė į LF su tūkstantiniu įnašu, tuo pagerbdamas ir jos didelį dėmesį Lietuvių Fondui. Į tūkstantininkų gretas įsijungė dr. A. ir agr. A. Ruibiai su savo tūkstantine.

Šia proga dr. G. Balukas įnešė 1000 dol. ir savo įnašą padidino iki 2000 dol. J. Pakalka — ALT Chicago skyriaus pirmininkas savo įnašą pakėlė iki 1000 dol., dr. Poškus iki 1500 dol., dr. D. P. Jarai — iki 1300 dol.

Džiugu pasveikinti Lietuvių Fondo šeimon įsijungusius čia gimusius Amerikos lietuvis Stanley ir Irene Balzekus ir Casimer Oksą su šimtinėmis.

Kaip matome, virš pusantro šimto asmenų šioje vėliau vakarieneje su stambesniais ar mažesniais įnašais jungėsi ir Lietuvių Fondo darbus, vėliau, kad ši institucija atei-

ROCKFORD, ILL.

Idomus subūvimas

ALB Rockfordo apylinkė dėl visų lietuvių ruošia pusryčius. Pusryčiai įvyks sekmadienį, kovo 31 d., nuo 8 iki 11 val. ryto, Lietuvių klubo patalpose. Pusryčiai vienam asmeniui kainuos \$1, o vaikams po 50 c. Žmonės išėję iš bažnyčios turės progą užėiti ir pavalgyti pusryčius.

Šis paprotys pasiskolintas iš švedų. Jie mėgsta žuvį ir miltuose keptas sildes. Nors tas ir labai skanu, bet mūsų tautiečiai mėgsta stipriau užkasti. Jie kepta kiaušinius su lašinukais ir geria kiek nori kavos.

Seniau pas mus to papročio neturėjome. Dabar, kada turime savo gražiai įrengtą klubą, tai ir susirinkti yra malonu. Be to turime darbačių moterų ir vyrų,

kurie nori padirbėti visų labai. Štai mūsų Jonas Kiznis jau parėdavinėja pusryčiams bilietus. Tikimasi, kad ateis daug šeimų, bus proga susipažinti su savais ir svetimais. Mes jau visi žinome kas yra ta Bendruomenė, bet svetimtaučiams nevisai aišku. Jiems ir vardas perilgas. Gal reikėtų kaip nors sutrumpinti?

Tad ligi pasimatymo pusryčiuose.

Lietuvių klubas pirmąją

Aną sekmadienį buvo išbandytas mūsų Lietuvių klubo atsparumas. Frisirinko apie 700 stiprių vyrų, bet grindys atlaikė. Tai buvo susirinkę Ingersoll — didelių mašinų išdirbystės vadovybė ir darbininkai. Jie čia turėjo pusryčius. Automobilų pastatymo aikštėje buvo apie 400 automobilių. Vietos ten visiems už-

teko. Į pusryčius buvo pakviesti ir iš Green Bay futbolistai, kurie laimėjo visos Amerikos čempionatą.

Prie klubo durų buvo atvežti du sunkvežimiai keptų kumpių, kiaušinių, kavos ir kitokių gėrybių. Merginos gamino valgius per visą naktį. Ryte pilnas klubas privažiavo žmonių. Wis-kanseniečiai užėmė vietą ant scenos. Klubo pirmininkas advokatas L. Remenciūs pribuvo anksti ir padėjo viską sutvarkyti.

Kas norėjo stipresnio gėrimo kaip kava, tai gavo tik alaus. Svečius aptarnavo 5 klubo vyrai. Po pusryčių vieni išvažiavo, o kiti susirinko puošniame klubo baro kambaryje. Čia irgi 5 patarnautojai dirbo sušilę. Pelnas ėjo klubo naudai.

Rockforde yra 34 klubai, bet nė vienas neturi tokių gerų patalpų, kaip Lietuvių klubas.

žvalgus

VERCIAU NEKLAUSKITE

Sovietinės Armenijos radijo stotis Erivan be kitko atsakinėja savo klausytojams į paklausimus. Vienas klausytojas paklausė: "Ką reikia žodis "katastrofa"?"

Atsakymas: "Į klausimus, liečiančius sovietinę kolchozinę žemės ūkio sistemą neatsakinėjame!"

Lietuvių Fondo vėliau vakarieneje savo įnašus įteikia iš dešinės į kairę (stovi) ALT Chicago skyriaus pirmininkas Julius Pakalka, Marius Kiela ir kiti. Įnašus priima LF nuolatiniai darbuotojai K. Gedvilas ir A. Motuzas.

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4^{3/4}

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

5^{1/4}

PER ANNUM

6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00
RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 8; TUES. and FRI. 9 to 4; SAT. 9 to 12; Noon; WEDNESDAY—CLOSED

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visu kitu Lietuvoje pagaidujamų prekių labai prielaimomis, žemesnėmis negu kitur kainomis. KREIPKITES į mūsų vieništelę Chicagoje lietuvių įstaiga, turindą teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ZUKAUSKAI

Mes mokame

5^{1/4}%

METAMS
ANT VISU
TAUPYMO
CERTIFIKATŲ

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

S. PALŠIS

MOTIEJUS TAMULĖNAS

Garbingo 75 metų amžiaus sukaktuvinių

Aušros ir Varpo gadinė gyvai palietė toliausį Lietuvos šiaurėje esantį Biržų kraštą. Pažadinti šio krašto žmonės suprato

mokslo vertę ir jo reikalingumą. Jie stengėsi savo vaikus leisti į mokyklas, nežiūrind, kad tuomet jos buvo svetimos, rusiškos. Del-

to anais laikais Biržų kraštas nemažai davė mūsų tautai mokytojų vyrų: poeta Stanislova Dargilį, Martyną ir Joną Yčus, Ernestą Galvanauską, Konstantiną Šukienį, gen. Stasį Nastopką, gen. Kazį Ladygą, pulk. Joną Variakojį, karininką Joną Nastopką, kritusį laisvės kovose prie Panevėžio, Dr. Jokūbą Mikelėną, vet. gyd. Petrą Nastopką; agronomus: Petrą Kregždę ir Petrą Variakojį; kunigus: P. Jakubėną, J. Šepetį, A. Šerną, Adolfą Sabaliauską-Zalią Rūtą, Joną Janulionį. Tai tik keletas jų čia išvardinti. Be šių paminėtų asmenų, 1918 metais atstatant Lietuvos nepriklausomybę, jau daugelis, Biržų krašto, įvairių profesijų asmenų įsijungė į valstybės kūrimąjį darbą, kurių tarpe buvo ir sukaktuvinių matininkas Motiejus Tamulėnas.

Motiejus Tamulėnas, ilgametis Naujienų prenumeratorių ir korespondentas, gimė 1891 metais gruodžio mėn. 22 d., Gajūnų kaime (Biržų valsč. ir aps.), kur jis ir augo. Jo tėvai turė-

jo trečdajį ūkio nuosavos žemės. Žeiemoje iš trijų sūnų, Motiejus buvo jauniausias. Jam būnant dar tik 7 metų, mirė tėvas, kuris persišaldė vėly rudenį, betraukdamas linus iš linmarkos. Šeimos ir ūkio reikalų našta atiteko našlei motinai. Kaip vaikas, Motiejukas pasirodė turintis nemažus gabumus. Tad motina, padėdama savo vyresnio sūnaus Mykolo, dėjo pastangas, kad suteiktų jam mokslo. Per gana neilgus ekonominius trūkumus, berniukui Motiejui pavyko išėiti Biržų miesto keturklase mokyklą. Baigdamas šią mokyklą jau buvo gerokai susipažinęs su ano meto lietuviška spauda ir įsitraukęs į vietos lietuvišką veiklą. Jis, kaip "Aušrininkų" atstovas, dalyvauja šiauliuose uždaram "Aušrininkų" susirinkime, kuris įvyko Zubovo globojamos didžiosios gegužinės metu. Kad nereiktų dirbti svertur ir galėtų būti naudingas savo tėvynei Lietuvai, pasirenka matininko specialybę. Vyresniojo brolio Mykolo remiamas, vyksta į Petrapilį, kur mokosi Pirmame Petrapilio Technikume ir prieš 1-jį Pasaulinį karą baigia keturių kursų Žemės Matavimo Skyrių. Karui užsiliepsnojus, greit ir Motiejus pašaukiamas į kariuomenę. Patenka į Samsonovo armiją, kuri giliai įsiveržia į Prūsiją. Mūsų tarp Mozūrų ežerų pralaimėjus, didelė Samsonovo armijos dalis pateko į vokiečių belaisvę. Tame skaičiuje atsidūrė ir jaunuolis karys Motiejus (Tamulėnas). Būnant belaisvėje teko didelių sunkumų pergyventi. Tačiau dvasioje nepalūžta, rankų nuleidžia. Susidarius patogiai progai, suranda tarp prancūzų belaisvių repetitoriu ir mokosi prancūzų kalbos. O taipgi pagilina ir vokiečių kalbą. Vasaros metu gauna leidimą išvykti iš belaisvių stovyklos darbams pas vokiečius ūkininkus, kur šviežias oras ir tinkamas maistas sustiprina jo sveikatą.

Vokiečiams karą pralaimėjus, 1918 m. rudenį Motiejus grįžta iš belaisvės į savo tėviškę ir tuojau įsijungia Biržuose į Nepriklausomos Lietuvos atstatymo darbą. Jis draug su agronomu Petru Kregžde organizuoja Žemės ūkio M-jos Įgaliotinio įstaigą ir perėmė ją įvairių turčių iš besitraukiančių vokiečių. Tai laikotarpiu, kada M. Tamulėnui nekartą grėsė pavojus gyvybei. Susikūrusios Lietuvos vyriausybės buvo paskelbta, kad pagal susitarimą su vokiečių valdžia, ūkininkai nebeprivalo duoti vokiečiams duoklių. Tačiau vokiečių kariai kaimuose dar savavaliavo. M. Tamulėno gimtojo Gajūnų kaimo ūkininkai duoklių reikalu pasipriešino atvykusiems dviems vokiečių kariams ir užpykę vokiečiai nušovė ūkininką Naktinį. Subėgę vyrai, nors beginkliai, staiga puldami tuos vokiečius nuginklavo, surišo ir davė jiems pylos, kad jie vos gyvi išliktų. Naktinio žmona, iš širdies skausmo, norėjo akmeniu pribaugti jos vyro nušovėją. Motiejui Tamulėnui, kaip valdžios atstovui ir gerai žinančiam vietą, buvo pavesta įvykį iširti vietoje ir vokiečius, kaip belaisvius, atgabenti į Biržus. Laimė, kad pakeliui į Biržus (15 km.) nesusitiko daugiau vokiečių, kurie galėjo M. Tamulėną vietoje sušaudyti ir vežėčiuose gulinčius vokiečius išlaisvinti. Kitas charakteringas įvykis Likėnų dvare. Išsikraustydami vokiečiai nepajėgė išgabenti didelio avių pulko ir jį paliko dvaro tvartuose. Nei pašaro, nei priežiūros joms nebuvo. Už tvartų jau buvo sumesta didelė krūva išgaisusių avių. M. Tamulėnas buvo nusiūstas likviduoti tą avių pulką, atiduodant avis ūkininkams, iš kurių jos buvo atimtos. Prie tvartų susirinko didelė žmonių minia. Minioje atsirado kurstytojai, kad greit bus kita revoliucinė valdžia ir avis reikia patiems pasidalinti, o atvažiuosį valdžios atstovą išvyti. Tam reikalui tuojau buvo sudarytas komitetas minios nutarimui

įvykdyti. M. Tamulėnui nieko kito nebeliko kaip sprukti iš namo pro užpakalines duris, sėsti į vežimą ir suoliais išlėkti į Biržus.

Iš tikrųjų tuomet netrūkus tūlo Ješmanto, Kazio Binkio ir Onos P. Biržuose buvo įkurta revoliucinė valdžia, žmonių praminta "Aniutės valdžia". Ji tuojau panaikino viską kas buvo sukurta nepriklausomos Lietuvos pagrindu. Bet neužilgo Biržų kraštą užėmė raudonosios armijos daliniai, kurie 1919 m. vidur-

vasarį ginklu buvo išstumti į rytus.

Nepriklausomybės kovoms pasibaigus, Biržų apskrityje nemažai dvarų liko be savininkų. Vieni iš jų pasiliko Lenkijoje, o kiti pasitraukė draug su bermontininkais. M. Tamulėnui atiteko sunkus darbas perėmėti tokių dvarų turty ir išnuomoti žemes, kad nedirvonuotų.

1920 metais buvo išleistas Kuriškams žeme aprūpinti įstatymas. Nuo tada M. Tamulėnas pereina žemės Tvarkymo Depar-

tamento žinion. Departamentas paskiria jį matininku į Biržų apskrityje, ir jis pradeda dirbti savo specialybėje. Pradžioje parceliuoja apleistų dvarų žemes. Netrukus skirsto kaimus vienasėdžiais. Jam pavedami sunkiausi ir painiausi kaimų vienasėdžiai išskirstymo darbai. Mat, kai kurių kaimų ūkininkai turėjo ganiavos servituto teises grafo Tiškevičiaus miškuose. Be to, Tiškevičiaus dvarų administracija, prieš 1-jį Pasaulinį karą, daugelį (Nukelta į 5 psl.)

HARRY SEIGAN

KVIEČIA VYRUS IR JAUNUOLIUS ATVYKTI IR ĮSITIKINTI KOKS DIDŽIULIS YRA PASIRINKIMAS RŪBŲ RUDENS IR ŽIEMOS SEZONUI, GERIAUSIŲ FIRMŲ IR NAUJAUSIOS MADOŠ.

BOTANY "500" KOSTIUMAI su 2 por. kelnų \$95.00
ir aukščiau

BOTANY "500" PALTAI \$97.50
ir aukščiau

GROSHIRE KOSTIUMAI su 2 porom kelnų \$130.00

Tai yra tik keletas pavyzdžių, kuriuos rasite mūsų krautuvėje. Švarkų (Jackets) toks didelis pasirinkimas, apie kokį jūs negalėjote nei įsivaizduoti. Turite patys atvykti ir įsitikinti, kad čia galite apsiręngti nuo galvos iki kojų.

ATVYKĖ

TIKRAI

BŪSITE

PATENKINTI.

KALBAME LIETUVIŠKAI

Mūsų siuvėjai čia pat vietoje jums primieruos ir pritaikins ir nieko už pritaikymą nereikės mokėti.

Visos berniukų aprangos gaunamos įskaitant stambius (husky)

SEIGAN

VYRŲ IR BERNIUKŲ KRAUTUVĖ

4640 South Ashland Avenue. Tel. YA 7-1272

Atidara vakarais: pirmad., ketvirtad., o kitomis dienomis iki 6-tos valandos vakaro.

Sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. popiet.

UNIVERSAL SAVINGS

moka **5 1/4%** už sertifikatuose laikomas santaupas,

o už investavimo sąskaitose laikomus pinigus moka

4 3/4%

Visos santaupos iki \$15,000 yra apdraustos JAV vyriausybės agentūroje

UNIVERSAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608
Phone HAYmarket 1-3070

Chicago Savings
and Loan Association

Certifikatų sąskaitos

Chicago Savings siūlo Jums taupyti šešių mėnesių sertifikatais, kurie neš Jums 5 1/4%. Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai nuo išdavimo dienos. Certifikatų taupymas federalinės valdžios įstaigoje yra apdraustas.

5 1/4%

Knygelių sąskaitos

Chicago Savings moka patį aukščiausią dividendą, leidžiamą federaliniais patvarkymais, už knygelių sąskaitose laikomas santaupas. Dividendai apskaičiuojami pusmečiais.

4 3/4%

DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU UŽDIRBSITE

JOHN PAKEL, Sr. President and Chairman of the Board

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 So. WESTERN AVE.

GR 6-7575

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 40601. Telephone MA 1-4100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:	
In Chicago \$16.00 per year, \$8.50 per six months, \$4.50 per 3 months. In other USA localities \$14 per year, \$7.50 per six months, \$4.00 per three months.	
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams \$16.00	
pusei metų \$8.50	
trims mėnesiams \$4.50	
vienam mėnesiui \$1.50	
Kitose JAV vietose:	
metams \$14.00	
pusei metų \$7.50	

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Santykiai su Lietuva

Kiekvienam tremtiniui rūpi santykiai su gimtiniu savo kraštu. Karo metu išbėgusieji tikėjosi tuoj grįžti, sekančią dieną, ar sekančią savaitę. Jie vengė toliau nuo gimtinio krašto trauktis, kad vėliau kelionė būtų trumpesnė sugrįžti.

Taikos metu iš gimtinio savo krašto išvažiavusieji taip pat tikėjosi netrukus sugrįžti. Vieni planavo uždirbti kiek pinigų ir parvažiuoti. Ne vienas taip ir padarė. Kiti, kad ir negrįždavo į gimtinį savo kraštą, susirašinėdavo su savo artimaisiais, siųsdavo jiems pinigų arba gėrybių. Artimiesiems "šipkartes" pasiųsdavo, kad jie galėtų čia atvažiuoti. Tretieji kovojo dėl savo krašto laisvės, o kai Lietuva buvo nepriklausoma, tai darė viską, kad Lietuvoje gyvenimas būtų laisvesnis ir geresnis.

Tokiais jausmais ir tokiomis mintimis gyveno ir gyvena Antrojo Pasaulinio Karo tremtiniai. Visiems jiems rūpėjo Lietuva ir Lietuvoje likę artimieji. Kiekvienas norėtų padėti broliams ir seserims. Visi susirašinėja ir siunčia siuntinius, nors šitoks jų elgesys gali užtraukti Lietuvoje likusiems didelį pavojų. Okupantas gali priimti jiems ryšių palaikymą su užsieniais, paskelbti juos svetimos valstybės agentais, atimti jiems visą turtą ir net gyvybę.

Daugumas jų gyveno nepriklausomoje Lietuvoje, turėjo progos pažinti išveržėlių ir žinojo jo kėslus. Užtat ir pasipriešinimas okupantui šių tremtinių tarpe buvo griežtesnis. Jie bėgo nuo okupanto pačioje Lietuvoje, o vėliau, kai jo nagai pasiekė tremtinių stovyklas, tai bėgo galimai toliau į laisvajį pasaulį. Vieni į Australiją išskubėjo, kiti išvažiavo į Argentiją, o tretieji, gavę reikalingus leidimus, pasiekė JAV.

Amerikos lietuviai turėjo nepaprastai gerą kortą savo rankose. Būdami galingiausios valstybės piliečiai, jie darė įtakos, kad JAV ir kitos valstybės nepripažintų sovietų okupacijos Lietuvoje. Rusai Lietuvą pavergė, kraštą prisijungė, bet iki šio meto nei viena didesnė valstybė šio priėjimo nepripažino. Rusai norėjo pagrobti užsienio buvusį Lietuvos turtą, bet jiems nepavyko. Jie naudojo visas priemones pripažinimui gauti, bet nepajėgė.

Sovietų imperializmas yra išradingas. Jiems nepavyko paveikti tremtinių vienokiu būdu, jie griebėsi kitokių priemonių. Nepajėgė visų palaužti, tai pradėjo lauzyti po vieną. Pradėjo nuo gausingiausios lietuvių visuomeninės grupės.

Užrašai ir išrašai

1. "Valstiečių laikraštys" skaitome:
"Jau keleri metai Vilniaus rajono, Pikeliškių kolūkio karves melžia I. Guščenka, T. Bagdanovič. Bet daugiau kaip po 2500 kg. pieno iš karvės joms nepavyksta primelžti.
— Kokios tos mūsų karvės. Tik ragai ir ūgai. — kalba molterys.

Fermos vedėjas J. Mečkovskis bandoje priskaičiuoja beveik 40 proc. karvių, kurios per metus duoda tik po 1700 — 2300 kg. pieno."
"Pereitais metais į penėjimo grupę paskirta 28 karvės. Kiti dokumentai patvirtina, kad nupenėta ir realizuota tik dalis karvių. 16 iš jų dar nuo gegužės ir rugpjūčio mėnesių tebelaikomos melžiamų karvių grupėse. O viena išbrokuota karvė tarp melžiamų puikuojasi net nuo 1966 metų.

— O ką padarysi, jei melžėja neapsižiuri ir išbrokuota sukerkia? — trauko pečiaus fermos darbuotoja. Ir priduria: — Didelės bėdos nėra. Ir tokios karvutės po apsiuversavimo duoda šiek tiek pieno..."
"Pereitais metais pieno ferma davė 12 tūkstančių rublių nuostolio. Tiesa, pieno iš karvių primelžta kiek daugiau, bet fermos rentabilumas aiškiai rieda į pakalnę."

Kas čia įdomaus? Nebent tai, kad Pikeliškis yra buvęs J. Pilgirdokio dvaras.

2. Tame pat "V. L." skaitome toliau:
"Nesisekė Molėtų rajono Vokietų kolūkiui su pirminkais. Dažno paslaugų žemdirbiai, net atskaitinio susirinkimo nesulaukę, atsisakė. Taip atsitiko ir su E. Gorodecku. 1966 metų viduryje jis atsiveikino su kolūkiu. Tada ūkio vairas atiteko kaimyninio P. Cvirkos kolūkio pirminkui Br. Zemaičiui. 1968 metų sausyje žemdirbiai, padėkoję Br. Zemaičiui už gražius norus ir pastangas, pirminku išrinko A. Brazi.

Nekokį palikimą paveldėjo naujasis pirminkas iš savo pirmtakų. Pernai iš hektaro teprikulta tik po 9,1 cent. grūdų, pirkasta po 85,4 cent. bulvių. Mažas gyvulių produktyvumas ir labai aukšta žemės ūkio produktų savikaina. Pavyzdžiui, pernai kolūkiui piekuro centneris atsiėjo 18,4 rb. kiaušienos — 169,1 rb. jautienos — 164,9 rb. grūdų — 18,7 rb., bulvių centnerio — 7,35 rb. Čkis iki kaklo prasisikolijęs valstybei. Metų pradžioje hama jį buvo skolingas 135,7 tūkstančių rb. arba beveik tiek pat, kiek pernai per visus metus gavo piniginių pajamų. Ir blogiausia, kad didžiausioji šių skolų dalis trumpalaikės

Popiežiui Jonui XXIII pradėjus pasitarimus su Sovietų Sąjunga ir popiežiui Pauliui VI ta pačią politiką tęsiant, lietuviai labai susirūpino. Maskva lietuviai pažino. Jiems buvo aišku, kad iš tų derybų laimėtoja išeis tikta Maskva. Lietuvių daugumas abejojo Jono XXIII pradėtos politikos tikslingumu, o Naujienos praėitų metų vasario 25 dienos įžanginiu visus įspėjo.

Šiandien kiekvienam aišku, kur veda Maskva — Romos suartėjimas. Vilka, Alta ir "senus politikus" su purvais maišo jau ne "Vilnis" ar sovietų gen. Michailovo leidiniai, bet kun. F. Jucevičius. Rinktinis lietuviškų organizacijų atstovas vadina atsilikėliais ne komunistai, bet L. Sabaliūnas. Konfuziją lietuvių tarpe sėja ne kokie andruliai, bet daktarų titulaus apsikabinę klebonai ir kolegijų dėstytojai.

Amerikos lietuvių daugumas visais laikais labai gerai suprato savo tautos reikalus ir kiekvieną pavojaus valandą stoji tinkamoje gretose. Reikia manyti, kad panašiai jie pasielgs ir šį kartą. Politikos nesuprantantieji ir mažiau susipratę išvys šviesą, o vienybės ir santaros neįmintieji įsitikins, kad vykdydami Maskvos politiką jie nieko nelaimės.

Lietuviai nori santykių su savo artimaisiais, bet jie nenori reikalų turėti su okupantu arba sovietų imperializmui pasidavusiais komunistais. Nežiūrint kas ragintų bendradarbiauti su komunistais, lietuviai labai gerai juos pažįsta, kad drįstų žengti tokį kvailą žingsnį.

paskolos, kurias netrukus teks grąžinti.

Žodžiu, kolūkis atsidūrė tokioje padėtyje, kad trauktis, kaip sakoma nebėra kur."

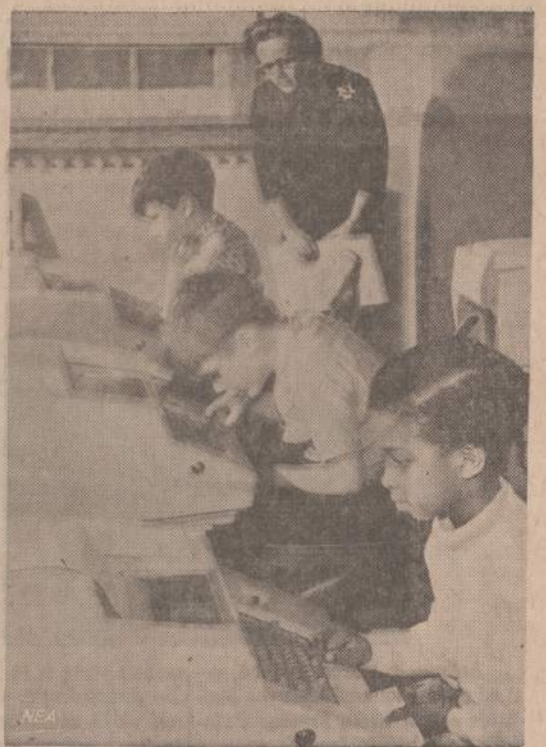
3. Išsiskaitykime ir susimąstykime:
"Respublikinės komisijos patikrinimo duomenimis, Eišiškių rajone 18 procentų mokslėivių užsikrėtę parazitais. Didžiausias utėlėtumas Piepių aštuonmetėje mokykloje (direktorius T. Dormakas). Čia beveik pusė vaikų nešvarūs, apsilėidę. Ne ką geresnė padėtis ir Jurgelionių, Ancevičių ir Dailidžių aštuonmetėse mokyklose, kurioms vadovauja B. Paleikis, S. Sužiedelis ir H. Kazlovskis.

... ne vien mokytojų pareiga, ne vien mokytojų jėgomis kovoti su šia bėda. Ką gali padaryti pedagogas, jei jo mokinio šeima neturi sąlygų nusimaudyti, jei kolūkyje nėra vienos pirties. Iš trylikos rajono tarybinių ūkių tik aštuoni turi pirtis, o šešiolikie kolūkių yra vos keturios pirtys. Komisijos nariai paskaičiavo, kad tūkstančiui rajono gyventojų tenka vos 3 vietos pirtyse. O jeigu dar pasigilinsime labiau, tai pamatysime, kad ir esančiose rajono pirtyse sąlygos blogos, neatitinka sanitarijų reikalavimų. O jei dar pridursime, kad pavyzdžiui, Turgelionių pirtis tris mėnesius visai neveikė (dėl kuro stokos!), tai pasidarys aišku, kokia sanitarinė rajono gyventojų būklė."

"Ir dar vienas momentas. Pasirodo, kad rajono centre esanti vienintelė pirtis irgi turi neypatną paklausą. Pereitais metais kiekvienas suaugęs Eišiškių gyventojas joje buvo vos 5 kartus. Trumpai tariant, maudėsi kas antrą mėnesį. Prie viso šito tiks dar vienas palyginimas. 1967 m. kiekvienas Eišiškių rajono gyventojas (nuo naujagimio iki senelio) pirkė alkoholinių gėrimų vidutiniškai už 29 rublius, tuo tarpu muilo ir skalbimo priemonių — už 1,5 rublio."

4. "Tiesa" praneša:
"Praėjusiais metais apie 140 tūkstančių vilniečių dalyvavo talkose kiemų ir gatvių teritorijoms tvarkyti. Mieste dar yra nemaža netvarkos. Dėl neleistino kaikiurių gyventojų, ypač vaikų ir paauglių, elgesio vasaros metu nukentė želdiniai, žalojami medžiai, ne visi gyventojai laikosi svaros ir tvarkos viešose vietose. Susirūpinimą kelia vis dar pasi-

5. "Šluota" pasakoja:
Gidas aprod turistams XVI amžiaus pilį.
— Štai vienas iš seniausių ir geriausiai išlaikusių miesto pastatų...
— Ar buvo kada atlikti restauracijos darbai? — pasidomėjo vienas turistas.
— Čia priejo Kindziulis ir tarė: — Neturi laiko, nes restauratoriai dabar dirba naujų statybų rajone...
J. Cičenas

Brooklyn, N. Y., mokiniai mokosi iš kompiuterio, kuris nurodo padarytus klaidas ir pasako, kas reikia daryti, kad būtų išvengta. New Yorko švietimo komisija vartoja kompiuterį įvairiems mokyklų sistemoms apskaičiavimams.

Siūlo Kodžio reikalams duoti po 5 c. savaitėje

Ivario katalikų grupės Chicago priemiesčiuose pasisakė prieš kardinolo Cody planą vežioti autobusus negrų vaikais į baltųjų katalikų mokyklas priemiesčiuose.

"Susirūpinusių Katalikų Parapijiečių" (Concerned Catholic Parishioners) pirminkas Stanley Kuzlik patarė, kad katalikai savo nepritarimą išreikštų visoje arkidiecezijoje duodami bažnyčios rinkliavų po 5 centus savaitėje. Jis taip pat patarė susilaikyti nuo mokinėjimą į kardinolo "Project Renewal". Kardinolo Kodžio teigimu, kad negrų autobusais vežiojimas esąs moraliai

taikantys šurkštūs viešosios tvarkos pažeidimai. Dar ne viskas padaryta, tvarkant gyvenamųjų kvartalų ir atskirų namų teritorijas.

6. "Šluota" pasakoja:
Gidas aprod turistams XVI amžiaus pilį.
— Štai vienas iš seniausių ir geriausiai išlaikusių miesto pastatų...
— Ar buvo kada atlikti restauracijos darbai? — pasidomėjo vienas turistas.
— Čia priejo Kindziulis ir tarė: — Neturi laiko, nes restauratoriai dabar dirba naujų statybų rajone...
J. Cičenas

nis reikalas, Kuzlik padidino "hogwash" (kiaulių edalu).

Panašiai priešingai pasisakė miesto Šiaurvakarių mokesčių mokytojų taryba, kurios pirminkas Harry Kuhl kardinolo planą pavadino "Kodžio, o ne žmonių planu". Kardinolo plane numatyta priemiesčiuose surasti užtektinai baltųjų šeimų, kurios apsiimtų į baltųjų mokyklas atvežimus negrų vaikus globoti, duoti "lūnčius" ir reikale visai pagelbėti. Ta šeimų ieškojimo kampanija vyksianti per visą mėnesį.

Mulleris gavo papeikimą

Chicago policijos departamento superintendantas James E. Conlisk, pasiremdamas policijos tarybos rekomendacija padarė detektyvu Jack Mulleris rastišką papeikimą dėl jo "departamentą, jo narius ir jo politiką žeminančių pareiškimų", kaip tai yra nustatyta policijos departamento taisyklėse.

Det. Mulleris yra pagarsėjęs savo nenuolaidžiais veiksmais prieš aukštesnius viršininkus, kai šie kiek prasilenkia su taisyklėmis. Jis buvo padaręs aštrių pastabų savo departamentui ryšium su automobilių padangų vogimu, į kurį buvo įvelti 4 policininkai.

SKAITYK "NAUJIENAS" - JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

JONAS MAZIUKAS KELIAS Į TREMTĮ

21 AMERIKIETIS TIKRINA LIGONIUS

Dienyno autorius rugsėjo 18 d. atvykus į ligoninę sveikatai patikrinti, buvo patalpintas seminarijos paskaitų salėje, pavadintoje 6 kambariu, kame rado 16 lenkų, vėliau dar prisidėjo 1 estas. Ligoninėje vyravo lenkai, tačiau gailėst. sėsarys ir žemesnysis personalas buvo vokiečiai. Sandėlių tvarkė vienuolė vokiečių. Sekmadieniais kopylčioje lenkų katalikūnigas atnašavo mišias, sakėdavo lenkiškus pamokslus.

Kartais su gyd. dr. Kincses užėdavo amerik. gydytojas majoras, apžiūrėdavo ir patikrindavo ligonių sveikatą. Spalio 6 d. vežant ligonį į rentgeno kabinetą (X-ray), kurį aptarnavo vokiečių vienuolė, kartu važiavo amer. gydytojas kapitonas, dr. Kincses ir estas gydytojas.

L. Bielenė sugalvojo, kad būtinai reikia aplankyti pabėgusį iš Mecklenburgo, sovietų zonos, su vaikais jos seserį, kuri esanti Hannoverėje pas vyrą Martinkaitį. Ji tartum atvežusi mano ir jos Feldberge likusius daiktus. Bielenės prašomas važiuoti kartu, spalio 22 d. traukiniu ir išvažiavome. Donauwörth stotyje radom daug keliaujančių lietuvių. Oras buvo šaltas, pats stotis pastatas apgrautas,

todėl kelivai susigrūdę mediniame barake, nešyru ir nejauku.

FRANKFURTAS

Bilietus nusipirkome greitajam traukiniui per Würzburgą iki Frankfurt (Main), tai 311 km., už bilietus sumokėjome po RM 12,60. Išvažiavome 19 val. ir pravažiavome: Treuchtlingen, Schwabach, Nürnberg, Fürth, Würzburg, Hanau - ir Frankfurtas. Jau buvo vakaras, kai traukinys sustojo Ostbahnhof stotyje, o į Hannoverį traukiniai išeina iš Hauptbahnhof stoties. Ten nuvažiavome tramvajumi. Stotyje radome galybę žmonių, tikras internacionalas. Bilietus nusipirkome iki Hannoverio, 356 km., sumokėjome po RM 14,40. Vos ne vos stotyje gavome vietą atsistėti, o apie kokį nors pasinaudimą ir galvoti neteko. Ir čia radome daug keliaujančių lietuvių.

Frankfurt am Main — pradžią gavęs 804 metais, buvęs didžiosios Frankfurto hercogijos sostinė, dabar Hesseno prov. miestas prie Maino upės, per 500,000 gyventojų, didžiausias Vokietijos prekybos centras, kelių mazgo: upės uostas, aerodromas, 14 glšk. linijų, 21 glšk. stotis. Pramonė gamina: autobobilius, dviračius, siuvamas mašinas, rašymui mašines, spaudai mašinas, padangas, elektros ir kt. Mokslo įstaigos: Goethes universitetas, pedagoginė akademija ir institutas, konservatorija, aukštoji meno

mokykla, muzėjai, bibliotekos, opera, teatrai ir kt.

Vokietijoje yra dar kitas Frankfurt an der Oder, todėl šiam pridėdama "am Main" — prie Maino.

GIESSEN GELPZINKELIO STOTIS

Spalio 23 d. 4 val. 40 min. išvažiavome paprastu traukiniu iki Giessen, nes besimaušydami dideliame susigrūdime išvargome, tad norėjome mažesnėje stotyje palaukti reikalingo traukinio.

Giessen'o glšk. stotis mazinė, miestas gerokai apgrautas. Gerai, kad pavyko rasti lietuvių, todėl sudarėme savo grupelę — ne taip nubodo iki 19 val. laukti traukinio.

Giessen yra 65 km. nuo Frankfurto į šiaurę, turėjęs apie 50,000 gyventojų miestas, su 1607 m. įsteigtu universitetu, medicininis tyrinėjimų akademija, politechnikumu, žemės ūkio institutu, botanikos parku ir observatorija.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, MARCH 21, 1968

